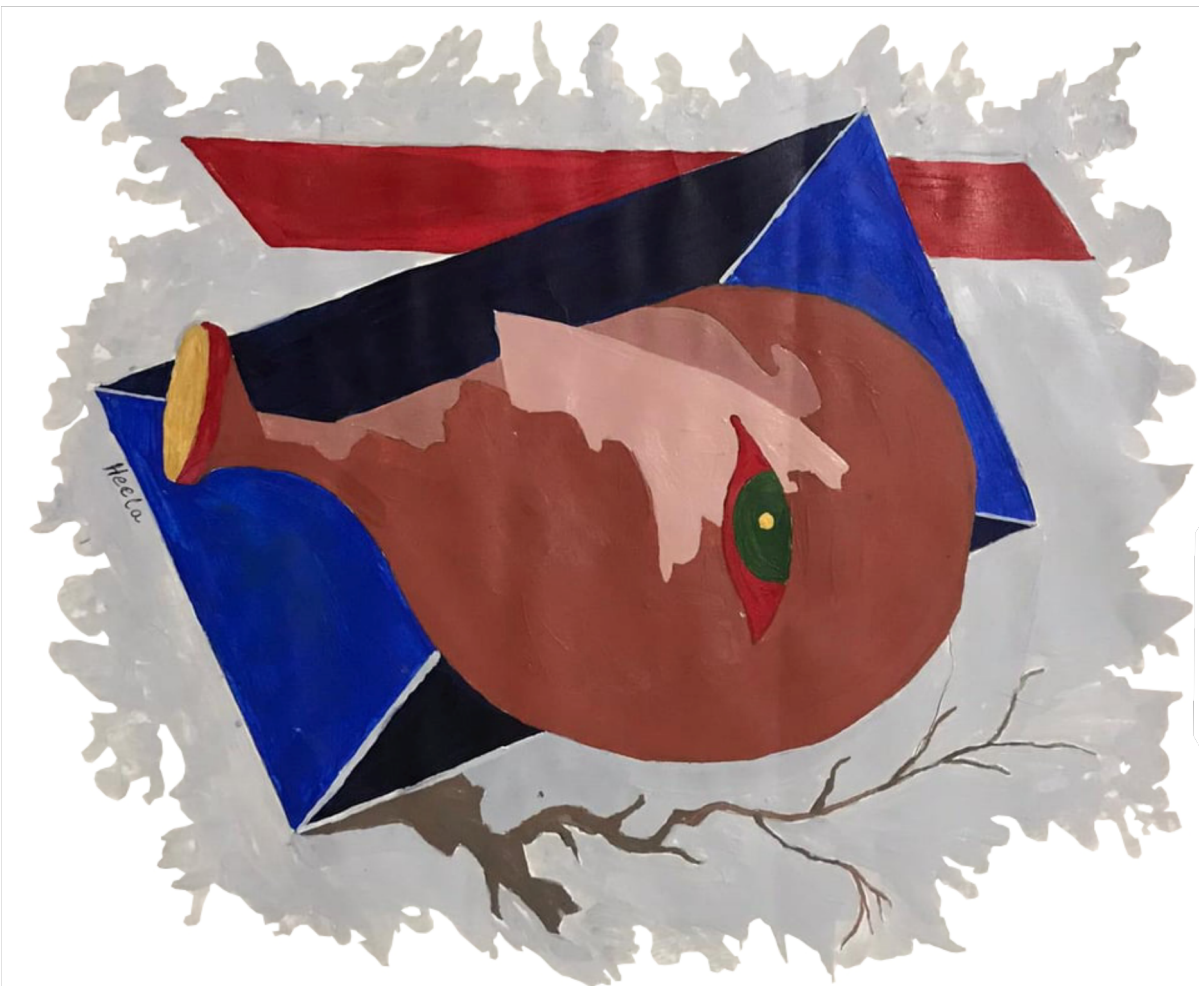

نيم رښتيا

اکمل اعلام

نيم رښتيا

شمري مجموعه

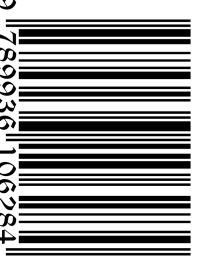
اکمل اعلام

Ketabton.com

۱۴۰۰

NEEM REKHTYA
Pashto Poetry

ISBN 978-9936-1-0628-4
9 789936 106284

AKMAL ELAM

نیم ربنیتیا

اکمل اعلام

نیم رښتیا

د شعرونو مجموعه

شاعر: اکمل اعلام

د کتاب ځانګړنې:

د کتاب نوم	:	نیم رښتیا
شاعر	:	اکمل اعلام
کاپي رايټ ISBN	:	978-9936-1-0628-4
ORCID	:	0000-0002-2542-9554
د پښتې انځورگر	:	هيله ومان
نشر کال	:	2022
چاپ وار	:	دويم چاپ

ISBN 978-9936-1-0628-4

9 789936 106284

- د دې کتاب ټول مادي او معنوي حقوق د ليکوال سره خوندي دي -

اهدا

چې ما ولولي او حس کړي
چې یې زه د زړه ندا یم
زه د خپل عصر شباب ته
علیٰ عین و راس اهدا یم

سریزه

هنر او ساینس زموږ په جامعه کې دوه جدا رشتې دي. څوک چې د هنرونو خوا ته ځي نو ساینس ترې لرې وي او که طب، انجنیري یا کمپیوټر وایي نو د هنرونو نه فاصله اخلي. یو څه گونا پکې د نصابونو هم ده. خو زما په نظر ډیره پوره په خپله په شخص ده.

الله پاک چې انسان پیدا کوي نو طبیعتاً جمالیاتي حس ورکوي. هنر د دغه جمالیاتي حس تظاهر دی. څوک یې په انځورگری ښایي، څوک په ترنم او څوک په نظم و نثر. د فطرت دغه برخه ځیني خلک د نورو علومو شاته پټه کړي ولې دا پتیدل ورکیدل نه دي. دا حس د انسان په فطرت کې دی او چې هر کله ورته زمینه مساعده شي، ظهور کوي.

دا ظهور که بله لاره پیدا نه کړي نو کم تر کمه د لیدلو یا د اوریدلو په شکل پیدا کیږي. هغه که یو ښه انځور وي، ښه نظم وي، ښه طرز وي او که ښه نثر. د ښه تعریف بیا د همدغه جمالیاتي حس نه پیدا کیږي چې مونږ ورته ذوق وایو.

دا حس فطرتاً په ما کې هم شته. زه د پخوا راهیسې لیکل کوم خو چون د معلوماتي ټکنالوژۍ او ورسره په څنگ کې د ساختماني انجنیرۍ

نیم رښتیا/۷

يو زده كوونكى يم او تقريبا هميشه مې په معلوماتي ټكنالوژۍ كې كار او تجارت كړى نو تر اوسه نه يم توانيدلى چې كوم څه د كاغذ پر مخ راوړم، ولې په انټرنټ كې مې ليكل خپاره شوي. نظم مې خوښيږي. هم يې اورم، هم يې لولم او هم يې د ليكلو هڅه كوم. دا وړه مجموعه چې يو څو نظموه او يو څو غزلې مې پكې راټول كړي د لوستونكو دروند حضور ته وړاندې كوم. نقد، اصلاح او نظريات مو د سر په سترگو.

په درښت

اكمل اعلام

ورکو لارو کې پېلوزی

نجیب منلی

خوبونه لکه شعر او سهوه، د شعور، قبل الشعور، تحت الشعور او لا شعور تر منځ پلونه دي.

استاد چې په صنف کې د فروید په نظریه کې د شخصیت له بېلابېلو پوړونو غږېده، زما په ذهن کې به د پخسو کلا تداعي کېده. د کلا پسخې یوه د بلې د پاسه جوړېږي، هره یوه له بلې بېله ښکاري خو یوه پرته له بلې خپل شتون او جوړښت نه شي ساتلای. وخت، زلزلې او موسمونه د پخسو په دېوال کې چاودونه جوړوي، اکثره د دېواله له بېخه تر سره رسي، له پاسه د باران اوبه لاندې راپرېږدي او له ښکيه، د ويالي زیم، پورته بیایي.

اوس چې کله ځان سره چورت وهم دغه تابلو راته بل ډول ښکاري. حواس، ادراک، شعور، قبل الشعور، تحت الشعور، لاشعور او یو څو ورته نورې بلاوې د تورتمونو په دنیا کې، د لږو پوښلي ورک سمندر منځ کې جلا جلا تاپوگان دي. نه د تاپوگانو څنډې ښکاري او نه یې یو تر بله فاصلې د اټکل وړ دي. خو د دې ټولو تاپوگانو تر منځ، په لږو کې پټ پلونه شته چې هیلې، اندېښنې، فکرونه، یادونه، تصورات، ترهې، شکونه خوبونه او الهامات پرې له یوه تاپو بل ته لار کوي، خو نه په خپله پوهیږي او نه بل څوک یا بل څه دا موندلای شي چې دغه لېږد پر کوم پله، څنگه او کله وشو؟

کله د شعر په بڼه، کله د نیم نیمگري خوب په شکل، کله د ناغوبنتلو کړنو، سهوو او اشتباهاتو په جامه کې، کله د الهام په څېره او کله د نامالومې اندېښنې په پرده کې،

د نورو جزیرو محتویات د شعور تر جزیرې راځي او دلته «زه» - هغه «زه» چې دغه د تورتمونو په دنیا کې لرو پوښلی ورک سمندر یې یوه برخه ده - له دغو محتویاتو سره مخ کېږي.

دلته نه د فروید او د هغه د پلویانو-مخالفانو-د لارې د ملگرو پر نظریاتو د بحث له پاره ځای شته او نه زه دومره پوهه لرم چې په جزییاتو یې خبرې وکړم خو د خپلې موضوع د روښانولو په پار یې یو دوه ټکي یادوم.

«زه»، د انسان په اروايي جوړښت کې، هغه برخه ده چې انسان په کې خپل شتون هم تثبیتوي او له دنیا سره په کې خپلې اړیکې هم تنظیموي. دا «زه» له ټولنیزو او مادي واقعیتونو سره مخ کېږي او دنیا پرې تنگېږي. د دې له پاره چې «زه» خپلې غوښتنې هم پوره کړي او له چاپېریال سره د تضاد موارد هم محدود کړي، ځان له شرایطو سره عیاروي، له خپلو یو شمېر غوښتنو په شا کېږي، د چاپېریال له خوا ځینې «تېرې» زغمي او هغه څه چې (د غوښتنو د ترکولو په نتیجه کې د محرومیت احساس او د بهرنیو تېریو پر وړاندې د مقاومت او بالاخره د بغاوت ایجاب) ورته دردوونکي وي، د شعور له جزیرې وباسي (اروا پوهان وايي «په شا یې تمبوي») او نورو جزیرو (تحت الشعور او لاشعور) ته یې لېږدوي او هېروي یې. «زه» تر یو حده په دې چاره کې بریالی کېږي او د تعادل تر حده ځان عیاروي خو په دغه جریان کې ټول دردوونکي محرومیتونه او محدودیتونه په یو ډول نه یو ډول د ژوند بهیر گډوډوي چې په نهایت کې ترې رواني ستونزې جوړېږي. کله کله، چې عیاروونکې اراده کمزورې شي (د خوب پر مهال، د احساساتو د غلبې پر مهال یا د ځینو کیمیاوي توکو د استعمال پر مهال) هغه «تمبول شوي» یا په بل عبارت لېږدول شوي موارد بېرته له لاشعور او تحت الشعور څخه قبل الشعور او بیا شعور ته لار کوي. دغه د حواسو او ادراک له لارې د شعور دایرې ته د چاپېریال د عناصرو ورننه وتل، په هغه کې د «گټورو» مواردو خپلول او د شعور له دایرې څخه د ځوروونکو، دردوونکو یا نامطلوبو مواردو ایستل (شاته تمبول او د اروايي جوړښت نورو برخو ته یې لېږدول) او بیا د همدغو ایستل شویو مواردو بېرته را مخ ته کېدل په ساده ټکو کې د انسان

«اروایي فعالیت» جوړوي. په اروایي جوړښت کې شعور هغه ساحه ده چې د حواسو او ادراکي وسایلو له لارې ورته له چاپیریال څخه د شخص خپلې فردي تجربې او د بهرنۍ نړۍ اغیزې را ننوځي، هغه څه چې شخص یې غواړي خو تحقق یې ناشونی وي یا هغه څه چې شخص یې نه غواړي او زغمل یې ناشوني وي ترې د اروایي جوړښت نورو برخو ته ورايستل کېږي. تر دې چاڼ وروسته د شعور د دایرې محتوا تثبیتېږي. د اروایي جوړښت هغه برخه چې شاته تمبول شوي او لېږدول شوي موارد ورته د شعور له دایرې څخه ورځي، تحت الشعور دی. د دغو تمبول شویو او لېږدول شویو مواردو یوه خورا کوچنۍ برخه همدلته پاتې کېږي او یوه ستره برخه یې د تل، یا اوږده مهال له پاره له شعور سره خپله مخامخ اړیکه له لاسه ورکوي.

ډېره یا لږه، د تحت الشعور محتوا له شعور سره په اړیکه کې ده او د دواړو طبقو تر منځ د محتوا تبادلې ډېره گرانه نه ده. له نورو طبقو سره د شعور اړیکه نا مستقیمه ده او د محتوا تبادلې یې هم هغومره ساده نه برېښي. ارواپوهان فردي او ټولنیز لاشعور ته د لاسرسي لارې په خوبونو، شعر، افسانو، انګېرنو او بېلابېلو رواني غوتو کې لټوي.

د فروید له نظره خوبونه د لاشعوري غوښتنو د تحقق یوه لار ده. همدا راز کله چې انسان په وینا کې یا په عمل کې سهوه کوي، دا سهوه د هغو شاته تمبول شوو رواني توکو زیم دی چې د شعور په سطح کې رابنکاره کېږي. شاعرانه انځورونه هم په خپل ذات کې هغو خوبونو ته ورته دي چې خلک یې په وینښه ویني.

په لومړي سر کې چې د اکمل اعلام له شعرونو سره مخ شوم یو ډول ناراحتي یې را ته پیدا کړه. کټ مټ لکه کله چې څوک داسې یو څه وگوري چې هم ورته د ښکلا له منل شوو معیارونو لېرې ښکاري او هم ترې سترگې نه شي اړولای. همدې ناراحتی اړ کړم چې بیا بیا یې ولولم. او په هر وار لوستو مې په کې یو څه موندل چې باید ورته تم شوی وای. له ځینو شاعرانو ملگرو سره مې پرې خبرې وکړې، هر یوه به ویل: «یو څه په کې شته!» خو دا یې نه ویل چې دا «څه»، څه دي.

«که خوبونه رښتیا کیږي نو زما دې نیم رښتیا شي»

خوبونه، مخکې مو وویل چې د اروایي جزیرو تر منځ په لږو کې ورک پلونه دي چې له عیني جهان څخه اخستل شوي توکي په کې د اشباحو په څېر ښکته پورته کېږي. څه خوبونه د هغو غوښتنو اووښتې بڼه ده چې په شعوري ډول یې تحقق ناشونی ښکاري او له دې ناشونتیا زېږېدلی محرومیت په روان کې یو ډول ناپېژندلی اضطراب را منځ ته کوي. د خوبونو یوه بله برخه هغه گواښونه او خطرونه دي چې په عیني دنیا کې شته خو ذهني دنیا ته یې راتگ له زغمه وتلې وېرې او ترهې پاروي. د تاریخ په اوږدو کې انسانانو هڅه کړې چې د خوب له لارې ناڅرگندې، خو حتمي، راتلونکې او ډاروونکې خو شکمنې ماضي ته لاسرسی ومومي. د خوبونو رښتیا کېدل د بشریت تلپاتې هیله ده (خوب دی)، خو دې ټکي ته یې کم وگړي پام کوي چې نیم خوبونه ټول هغه بلاوې دي چې په خواری مو ویدې کړې دي او راوینول به یې د هر عادي انسان له طاقتو وتلې خبره وي.

نو دا وینا یا د ژورې څېړنې او یا د لارښوونکي الهام نتیجه ده چې:
«که خوبونه رښتیا کېږي نو زما دې نیم رښتیا شي»

اکمل اعلام په خپله شاعرۍ کې د انسان د روان متضادو تمایلاتو ته نظر اچوي، د بې رحمه واقعیتونو په خونړي گرداب کې د «زه» له ځانگو او لکړو جوړه، په وښو او بوټو تړل شوې جاله د شک او باور تر څنډو پورې باسي، را پورې باسي.

د دغه نا آشنا حالت د بیان له پاره اکمل په ژبه کې هم همدغسې یوه نامتعارفه لار غوره کړې ده. دی عربي او فارسي کلمات په کثرت او وفرت خو په هېښوونکي دقت کاروي. لوستونکی داسې انگېري چې هر ټکی یې د لغاتو له کتابونو په خواریو را ایستل شوی وي خو د کارولو طرز یې دا ښکاره کوي چې اکمل په آگاهانه ډول هغه د «ناخودآگاه» کانې کوي، هغه څه چې ویل یې دردوونکي دي د نا آشنا کلمو په شخولو کې یې رانغاړي او لوستونکي ته یې وړاندې کوي.

خو اکمل یوازې له خوبونو سره لاس او گړېوان نه دي. هغه د خپل ایډیال «زه» - هغه چې «سوپر ایگو» («زېر زه») یې ترې غواړي خو دی یې نه غواړي - پر وړاندې

خپل واقعي «زه» سره تړلی پاتې کېږي. دا تړلتیا هممهاله د خوښۍ او غرور احساس هم ورکوي او د دېوالو تر شا د یو ډول نامحسوسې ناراحتۍ (ګونا) ښکالو هم اوري. د ده په وینا «زه هغه نه شم کېدای چې ستا په کار دی خو خپله دغه ناتواني په حقیقت کې یو ډول ځواک بولم چې په هېڅ قیمت یې له لاسه ورکول نه غواړم.»

ستا زړګی د قدر دی خو زه دې د ښې نه یمه
ستا د ناز ادا قدر کوم خو وړی یې نه شمه

ته به ما هم هغه روماني محب عاشق بولي
پام چې خطا نه شي زه اوس نور غمونه هم لرم

ژوند راته بې شمیره منزلونه ښې ایښي دي
ته که پکې ښه شي منزل شي بیا هم لرې یې

ستازره که هر څومره غټ شي هر څومره مې وزغمې
هر څومره که صبر شي زما زړه به دې سترې کړي

یا خو خپل احساس زما احساسه پورې وګنډه
یا کلارې کینه دا منزل خلاصیدل نه لري

زه چې پکې ټول عمر روان یم چرته نه رسم
ستا د څو شیبو منزل به تا چرته ورولیږي

داسې گمان مه کوه چې زه د خود خواهي په دود
تا ځان نه پرېږدم او زه روان یم د منزل په لور

زه یې چې منزل بولم هغه خپله سفر دی ټول هسې به ستومانه شي او زه به بدل نه شمه

«زیر زه» (سوپر ایگو) چې څه غواړي، «زه» یې ورسره نه مني. عادي وگړي له دې تضاده رواني غوټه او ستونزه جوړوي، خو شاعر یوه، نیمه پټه لار هم لیدلې. ما یو وخت ویلي وو: «شعر بغاوت دی». اوس هم تر ډېره په همدې باور یم. خو د اکمل شاعرۍ دا هم رازده کره چې بغاوت په نرمه غاړه هم کېږي او که لږه بې پروايي هم ورسره شي نو له پخو لارو وتل یو ډول جذابیت هم پیدا کوي او د «زیرزه» له دیکتاتورۍ هم پرې مخ اړول کېدای شي. د شاعر بغاوت یوازې «عکس العمل» نه دی، «عمل» دی او د شعور په دایره کې یې کوي:

علم عقل کې مې شک دی په عمل کې مې تاوان دی

په رسمونو غولیدلی یار په ټپو ورو روان دی

نو خبرې او تاریخ رواج او دین څنگه یو کپري

نه دستار زما مذهب دی نه قبضه زما ایمان دی

که د علم او علومو توپیر علم نه دی کړی

نوچې یو زده کوم ښه دی او چې بل زده کوم وړان دی

د ښو بدو یو معیار دی او هغه یې رازده کړی

نو د دواړو ترمینځ فرق ستا مخکې ولې دومره گران دی

شعر او فلسفي فکر ډېرو شاعرانو سره گډ کړي دي، د اکمل اعلام په وینا کې د فلسفې خاپونه ښه پرېمانه دي خو په پټولو او څرگندولو کې یې د شاعرانه بیان جادو پوره کار کوي.

دا اثر د پښتو په شاعری کې یوه نوې لار پرانیزې. څوک به یې بدرگه کړې او که نه، دا به د نن او سبا تر منځ نالیدلې پلونه را ته وایي.

نیم رښتیا خوند و رنگ

پښتو د سېلاب، څپو د خج و آهنگ او د ضرباتي موسيقيت د شرنګ و غورځنگ ژبه ده. د تورو د سکو ډېروالی یې د معنی او ښکلا ډېره متاع را نیولی شي. د کلماتو له متحرک او روان حالت سره له ساکن نه حرکت کولی شي. چې همدې حالت پښتو ته لا غورځنگي خوند و رنگ ورکړی دی. له ساکن حالت نه تګ په ټوپ او جمپ سره کېږي. لکه په اتني کې چې یو اتني چې تاو شي را تاو شي، مات شي را مات شي، او له ولاړ حالت نه په ښکلي انداز مخې، شا یا څنگ ته لاړ شي. دا حالتونه په نقاشی کې هم کېږي. مستقیم خطونه یو انځور نه شي پنځولی. باید دې چې خطونه کله منحنی او کله مات را مات شي. دا عملیه په خیاطی او گلدوزی کې هم کېږي، هلته هم د مستقیم او روان حرکت تر څنگ منحنی او منکسر یا مات را مات حرکتونه ډېر دي. نقاشي او اتني دواړه هنرونه دي، چې جمپ و خبز او ماتېدل را ماتېدل په کې لویه ونډه لري.

په پښتو شعر کې همدا ټوپ، ماتېدل را ماتېدل آهنگ او ضرباتي یا غورځنگي حالت موسيقي ته په آسانی لاره ور تېروي.

ځکه خو په پښتو شعر کې موسيقي او آهنگ په آسانه پیدا کېږي. خو ښه شاعري یوازې وزن، خج، آهنگ او د سېلاب او څپو برابرول نه دي. دلته د عالي خیال، د عاطفې او احساس، د معنی خواره رسول، صمیمانه او نوی تصويري انداز دا هر څه باید وي، چې شاعري پرې ښکلې او زړه راښکونکې شي.

پاس یاد شوي دواړه صلاحیتونه د بختورو په نصیب وي. زه بختور یم چې د یوه داسې بختور شاعر د شعرونو ناخپره شوې شاعري لولم. د دې شاعرۍ ناز و ادا او انداز نوی او شاعرانه دی. د ښاغلي اکمل اعلام نیم رښتیا لولم. گرانو لوستونکو تاسو حیرانېږئ مه، نیم رښتیا د شاعر د همدې کتاب نوم دی. دا نوم هم ډېر جالب او زړه

راښکونکی دی. له دې نوم نه هم د شاعر د شاعرانه ذوق پته لگېږي. د شاعری دنیا یوه ماشومه دنیاګی ده، د ارمانونو له خوبونو ډکه. شاعري لکه په وینو سترگو خوب داسې ده. خوبونه د اصل غوندې نه وي، رنگ آمیزي په کې ډېره، او ارمانونو ته رسېدل په کې آسانه وي. بنیاد د مارغه وزرې وکړي، پر دنگو څوکو الوزي او له خپل الوت نه خوند او کیف اخلي. په دې خوند او کیف کې د مقصد څوکې ته هم ځان رسوي. بس شاعري کټ مټ همداسې ده. د خیال په الوت سره په خوند او کیف سرې د یوې پېښې، د یوې موضوع بیانول او مقصد ته رسېدل دي.

که خوبونه رنستیا کیږي نو زما دی نیم رنستیا شي هنه نیمو کی چی ته یې هغه خوب دی او خوب ښه دی

د ښاغلي اکمل شاعري د خوبونو غوندې خوره او عجیبه ده. عجیبه مې ځکه ووې، چې د روایاتي او تکراری شاعری په څېر نه ده. د انگریزی ژبې یو شاعر رابر فراست وایي:
له ځنګل نه ډېرې لارې تللې وې، خو زه پر هغه لاره لارم چې ډېر خلک پر هغه لاره نه وو تللي.

ګران شاعر اکمل هم په داسې لاره روان دی، چې بیرو بار په کې یا هېڅ نه شته او یا کم دی. د شاعر په شاعری کې نظمونه ډېر دي، غزلې هم شته. په دواړو ډولونو کې شاعر خپلې خبرې کوي، د تکراري شاعری له غباره په څنګ دي. تر یوه ځایه ځانګړې دي. خوبونه د ژوند نیمګړي او تټ تصویرونه دي. کله کله بورنونکي او وپروونکي هم وي.

شعر او هنر یوازې خواږه نه وېشي، د ترخو او دردونو وېش هم کوي. خو دا هر وېش په هنر کوي. که خواږه درباندي وېشي، نو زړه دې د ماشوم غوندې کټ کټ

خندوي، او په ماشومانه گڼا دې راولي. که بیا ترخه او له درده ډک وو، نو بیا دې له خورلني سره گډه درد را وینوي، او د دردونو د درمان فکر د سره پیدا کوي.

د چین د قدیمو پېړیو یو فلسفي خوب ویني، چې مهین او رنگین الوتونکی دی، پر گلونو گرځي، د گلونو له رنگ و خوشبو خوند اخلي. چې کله را وینښ شي، ځان گوري چې بنیادم دی. له ده سره فکر پیدا کېږي، چې آیا دا وینبه به رښتیا او حقیقت وي چې دی د یوه بنیادم په بڼه دی او که هغه خوب چې رنگین وزری الوتونکی و. دا ښکلی او په دوه لاري کې ولاړ شک، اکمل شاعر د یوه هیبتناک خوب له مخې داسې بیانوي:

دا د ډاره ډک خو بونه
دا د غیبو او ازوننه
د جانان د غضب سترگې
پکې شر او سل شکونه
د خندا نه ترس او وهم
بس ژړا او فریادونه

هسې نه چې دا رنستیا وي
هسې نه چې زه بیدار یم
هسې نه زه چې په زه ویکه
په دې وهم گرفتار یم

که دا وهم هم وي ښه ده
خو یا ویل که حقیقت وي
دا دردونه فریادونه
مې د مینې برکت وي

که مې دا دمهر حال وي
نو نفرت ترینه ښه نه وو
چې په سد مې دا کیفیت دی
لیونتوب به مې لا څه وو

اوس چې هر څنگه یم ښه یم
بس دی نور بدلیدی نه شم
همدغه مې زندگي شوه
بې له درده کیدی نه شم

دا د ډاره ډک خوبونه
اوس په ویخه باندي وینم
بې له دې مې ژوند نیمگړی
بس همدا مې زندگي شوه

ښاغلی اکمل ښه روان نظم لیکي. په نظم کې د خپل ژوند روانې تجربې راوړي. څه لږو ډېر فلسفیانه رنگ هم پرې شیندي. غزلې یې هم په همدې قدم روانې دي. د اعلام د یوې خوږې غزل په اعلان سره د اهل ذوق او د شعر مینان د ښاغلي اکمل اعلام خوږې شاعری ته را بولو.

ستا د حسن اثر نور په ما خطا شي
ستا ادا راته فنا فنا فنا شي

ژوند عادي شي ته عادي شي زه عادي شم
يو تاريخ يوه قصه شي چې سبا شي
دا د زړه درزا مې اوس د زړگي رنځ دی
هغه تیر شو چې تا ويني په درزا شي

نیم رنستیا/۱۹

زړه مې تنگ لکه دا ستا د زړگي لاره
خو دننه پکې نیم جهان بسيا شي

رنگینۍ مې د ژوندون واړه په داو کړې
بس یو تور وینم یو سپین، سهر بیگا شي

داسې شر چې هر عصب یې راخراب کړ
داسې قهر چې خپل نفس ځینې ترسا شي

د وصال د څو شیبو مسئله نه ده
پوره ژوند دی دا به څه شي چې په تا شي

یو سکون وي خاموشي وي یو آرام وي
چې اعلام سترگې ورواړوي غوغا شي

گران شاعر دې تر دې هم په شاعرانه غورځنگ او خوند و رنگ روان اوسي .

آمین ، کاروان ، خوست

۲۵ جوزا ۱۴۰۰ هجري شمسي

نیم رښتیا

که خوبونه رښتیا کيږي نو زما دې نیم رښتیا شي
هغه نیمو کی چې ته یی هغه خوب دی او خوب ښه دی

زه په بله لار روان شوم نیم خوبونه مې راتینگ کړل
د پردو غمونو لاره د رسمونو رواجونو

پاکه منډه ده او زه یم نه ودریږم نه ستیږم
لکه زه چې د دې نیم خوب د تعبیر د پاره شته یم

که په دغه پیچ و خم کې دا نیم نور هم را رښتیا شي
نو په ورکه کې به ورک شم په تاریکه کې به پوند شم

په دې خپل نیمگري خوب کې دومره ورک یم دومره ستړی
چې دا نور که را رښتیا شونه به دلته شم نه هلته

نیم رښتیا/۲۱

زړه مې کيږي چې مې ټول خوبونه خوب غوندې رښتیا شي
خو د دود دستور د گندېو وس مې نور په سر کې نشته

نو همداسې ښه يم مندې مې په ويځه او ته خوب کې
که خوبونه رښتیا کيږي نو زما دې نیم رښتیا شي

تور او سپین

ستاد حسن اثر نور په ما خطا شي
ستا ادا راته فنا فنا فنا شي

ژوند عادي شي ته عادي شي زه عادي شم
يو تاريخ يوه قصه شي چې سبا شي

دا د زړه درزا مې اوس د زړگي رنځ دی
هنه تير شو چې تا ويني په درزا شي

زړه مې تنگ لکه دا ستاد زړگي لاره
خو دننه پکې نیم جهان بسيا شي

رنگینې مې د ژوندون واړه په داو کړې
بس يو تور وينم يو سپين، سهر بيگا شي

داسې شر چې هر عصب يې راخراب کړ
داسې قهر چې خپل نفس ځيني ترسا شي

د وصال د څو شيو مسئله نه ده
پوره ژوند دی دا به څه شي چې په تا شي

يو سکون وي خاموشي وي يو آرام وي
چې اعلام سترگې ورواړوي غوغا شي

پښتون دین

د عرب نطق و لسان لکه د ستر
او پنهان پکې شهاب زما د عصر

افتتان د حوادثو د قصو
مستفید تری امرا د برج و قصر

زما شاب ورته په روغه کور و کر دی
نه منطق نه استدلال، لکه د صغر

د کاذبو مکافاتو حرص و طمه
نه شعور د حق نه فرق د حمر و خضر

چې دا وعظ که تسویق د غیر عجم دی
زما دین شرق الاوسط دی که کل دهر

په حرمت د هر حلال مجاز په قتل
او مجاز شرعی افتی د کفر

علم دین علم دنیا تفریق د دین دی
کاینات طالب زما د غور و قدر

په قطره تمام جهان مشغول په بحث
چشم پوشه نظر بنده له دې بحر

د اعلام هر اختلاف ظلما د لیل شوه
او د جهل هر نظر طلوع د فجر

فرق

چې په تا پسې روان وم چې په تا پوره کیدلم
نه مې نوم غوښتو نه ښه ستا د یو نظر بدل کې
هغه کیف هغه سرور هغه نشه ستا د عیونو
هغه یې دلیله لطف د ارمانونو په دلدل کې
ما وي هر څه مې همدا دي د حیات دغه یو مخ دی
کافي زه یم کافي ته به یې کافي دواړه په یو بل کې
د وصال نه تر خبرو پورې دومره اوږده لاره
او خبرو نه تر ننه ټول په یو قدم منزل کې
زه هغه یم ته هغه یې نو نظر ولې بدل شو
د وصال هغه غوغا هغه شور نشته په گوگل کې
ما خو یو خیل پیژندلو جوړ څو خپله محبت وو
یو هغه چې لیونتوب وو او یو دا په چل او ول کې
لا تر اوسه راته گران یې لا تر اوسه در مین یم
خو چې ولې اوس عادي شو ستا گلونه په اور بل کې
ښه پوهیږم چې ځواني نه راستنیري بیا هم گورم
که یو څه مینه باقی وي د دې ستړي رڼه په تل کې

سفر

ستا زړگی د قدر دی خو زه دې د بڼې نه یمه
ستاد ناز ادا قدر کوم خو وړی یې نه شمه

ته به ما هم هغه روماني محب عاشق بولي
پام چې خطا نه شي زه اوس نور غمونه هم لرم

ژوند راته بې شمیره منزلونه نښې ایښي دي
ته که پکې نښه شي منزل شي بیا هم لري یې

ستا زړه که هر څومره غټ شي هر څومره مې وزغمي
هر څومره که صبر شي زما زړه به دې ستړی کړي

یا خو خپل احساس زما احساسه پورې وگنډه
یا کلارې کینه دا منزل خلاصیدل نه لري

زه چې پکې ټول عمر روان یم چرته نه رسم
ستاد څو شیبو منزل به تا چرته ورولیږي

داسې گمان مه کوه چې زه د خود خواهی په دود
تا ځان نه پرېږدم او زه روان یم د منزل په لور

نیم رشتیا/۲۷

زه یې چې منزل بولم هغه خپله سفر دی ټول
هسې به ستومانه شې او زه به بدل نه شمه

تاته دومره بس دی چې د زړه حال درته وایمه
ماته دومره بس دی چې مې اوس هم په زړگي کې یې

د ادب مجازي فکر

د اب مجازي فکر
د اشنا د حسن ذکر

د زړه درد د جگر سوز شي
ډوب خمار د شب او روز شي

د بنو د غشو زخم
د فراقه ترس او وهم

د مستی نه شوگیرونه
او د عشق او حب شعرونه

انتظار د لحظاتو
بې چيني د خاطراتو

دا دی ټول مې عملي کړل
قسمت ټول په ما پلي کړل

د مجاز نه حقیقت ته
او د حسن نه دولت ته

ټول مزل د یو قدم وو
ټول تغیر مې په یو دم وو

د زړه درد اوس مریضی ده
علاج ته نه، تداوی ده

د جگر تکلیف جزا ده
که د عمر تقاضا ده

خمار هم اوس د دوا دی
خندا نشته خوب فنا دی

بې چینی روحي مرض شو
حب تکیه شوه عشق غرض شو

دومره فرق د دوا پرو نه دی
هنه ژوند وو دا هم بڼه دی

هنه ستا د عشق سندره
دا زما د ژوند خبره

هنه درد مې مجازي وو
دا کپړ او اوس حقیقت دی

جنتونه

علم عقل کي مې شک دی په عمل کي مې تاوان دی
په رسمونو غولیدلی یار په تپو وړ روان دی

نو خبرې او تاریخ رواج او دین څنگه یو کپړي
نه دستار زما مذهب دی نه قبضه زما ایمان دی

که د علم او علومو توپیر علم نه دی کپړي
نو چې یو زده کوم ښه دی او چې بل زده کوم وړان دی

د ښو بدو یو معیار دی او هغه یې رازده کپړي
نو د دواړو تر مینځ فرق ستا مخکې ولې دومره گران دی

چې زما په مرگ به کوم جنت ته ځي زه خو مسلم یم
چې دا څومره جنتونه دي جنت ورته حیران دی

زما علم او هنر او صداقت چغې سوري کا
چې نه بدیو نه حرام یو دین مو حق مذهب مو آن دي

خود فریبی

که د حب معیار جمال قدوقامت وی
نو پوه ما څنگه مئین شوې که پروند نه یې

ستا د عشق معیار به دا نه پوهیږم
خو د نورو معیارونو نه مې ډار شي

هسې نه چې په خبرو مې تیروتنی
دا د څو شیبو اخلاق تقلبي دي

ما د لاسه ځان نه بڼه سرې جوړ کړی
خو اصلا گوره خودخواه او خودنمایم

چې تر کومې مې مطلب وی درپسې یم
بیانوته په خپله لاره، زه د بل چا

که بل څوک مې په خبرو عاشق نه شو
ماته نور چلوننه هم راځي هونبیار یم

که ستا ژوند په دی خراب شي ستا مشکل دی
زه د ټولې جامعې ټیکه دار نه یم

زه د خپلو خو شیبو په غم کې ورک یم
که ته نه یې د شیبو عاشقان ډیر دي

زما نقص پکې د خو ورځو خبرې
خو ستا نقص پکې د عمر تباهي ده

تکنالوژی

دا د عقل هم معیار دی
په سانتیو په بایتونو

که لږ کم وی زه کرپټ شم
که لږ زیات وی ته کرپټ شې

جامعه لوډ بیلنسر دی
خو ماډل یی اوټ آف ډیټ دی

دا د عقل او د فکر
بیلنس دومره مشکل نه دی

کله ته ځان لږ اپډیټ کړه
زه به خپل څه فیچرز تم کړم

چې تر څو مو سوچ یو نه شی
چې تر څو مو لینک اپ نه شي

انټرکشن موشکل دی
انوايرنمت به کې او وډ کړو

جرگه

د خپل ځان سره په جنگ یم
د خپل ځانه مرور یم
په دې جنگ په دغې شر کې
زه پخپله جرگه مار یم
زه په حقه یمه گوندي
نه منکر کوم نه ډیر عرف
خوبل هم باید همداسې
هم زما په لار روان وي
جامعه دې ما ته گوري
او زما په خیر دې گرځي
زما لار د کتاب لار ده
زما هر قدم په شمار دی
نو دا نور بیا ولې داسې
زما کار ته غلط وايي
که غلط وي زه ږوند نه یم
بڼه او بد جدا کوی شم
په حساب مې برابر یم
او حساب به مې حساب وي

بیا زه ځان ته په غوسه شم
وايم ستا حساب که سم وي

نو دنیا ولاړه نه ده
دا نور ټول ولې گمراه دي؟
دوي کتاب نه خبر نه دي؟
دوي حساب نه خبر نه دي؟
دا یو ته داسې تورزن یې؟
چې د ټول ملت بابا شې
خلک ژوند کوي خپل ځان ته
خلک ځان سره پخولا دي
خلک رنگ ته نظر نه کړي
گوره خوند ورتنه مهم دی
تا ځان هسې شرمولی
که خبره دې ښه هم وي
دا وخت تا د پاره نه دی
د خپل کار سره کار ساته
جامعه ځان جوړوی شي
دا ته ځکه داسې سپک یې
چې دې قام په سر اخستی
ته د هر چا ذمه وار یې

اوس د ځان او ځان جرگه ده
زه پوهیږم چې زه سم یم
خو پښتو راته ویلي

هغه منخ چې له خو کسو
په یو حای خپپه و خوري
که هر خومره بې گناه وي
که هر خومره بې ازاره
خو گناه گوره د منخ ده

د ډار خوب

دا د ډاره ډک خو بونه
دا د غیبو او ازونو نه
د جانان د غضب سترگې
پکې شر او سل شکونه
د خندا نه ترس او وهم
بس ژړا او فریادونه

هسې نه چې دا رنستیا وي
هسې نه چې زه بیدار یم
هسې نه چې په زه وپخه
په دې وهم گرفتار یم

که دا وهم هم وي بڼه ده
خو یا ویل که حقیقت وي
دا دردونه فریادونه
مې د مینې برکت وي

که مې دا دمهر حال وي
نو نفرت ترینه بڼه نه وو
چې په سد مې دا کیفیت دی
لیونتوب به مې لا څه وو

اوس چې هر څنگه يم بڼه يم
بس دی نور بدليدی نه شم
همدغه مې زندگي شوه
بې له درده کيدی نه شم

دا د ډاره ډک خوبونه
اوس په ويخه باندي وينم
بې له دې مې ژوند نيمگړی
بس همدا مې زندگي شوه

خساره

عجیبه غوندي دوش دی
کله ته زمانه مخکې
کله زه له تانه مخکې
دالا ځنگه رقابت دی
پاکه منډه ده او مونږه
نه د ځان د حال احواله
نه خبر په ښو په بدو
ته خنډونه ماته ډیر کړې
زه له تابه تا خطا کړم
په همدغه کش و گیر کې
نه د رب نه د بنده شو
شات ته څومره زیبایي وه
څومره تاب څومره سکون وو
څومره حب وو مینتوب وو
څومره قدر د یو بل وو
هغه ټول مو صدقه کړل
خپل سرعت او بلندی ته
نو په داسې رقابت کې
که همه گټه زما وي
بیا هم زړه کې پټ پوهیږم
چې خسار یمه خسار یم

غبا

د ناصح خبره ښه ده
په شدت د ثقل و ضخیم
خو شدت هم یو واحد دی
چا کې ډیر په چا کې کم وي
دا شدت زما د فکر
یاد ټولونه بدل دی
یا یې ثقل ضخیم ډیر دی
تا خو نیم خلک قانع کړل
او نیم نور لا پکې ورک دي
خو زما په قناعت کې
د پیتاوي داستانونه
د ادبه وتې ټوکې
د پښتون اسلام غمونه
دا کم نه دي دا غلط دي
دا تاریخ دې پرونی دی
دغه ټوکې د ژړا دي
دا اسلام دې بدل کړی
او زمانه توقع کړې
چې دا ټول درعملي کړم
نوبه زه څنگه انسان شم
زه به څنگه مسلمان شم
زما دا بدرنگه ذهن
چې مدام یې غلط بولي

د دردونو فریادونو
یو پټه مجموعه ده
دې کې داسې څه پراته چې
په سوبه کې لږ بالا دي
د رب فکر پکې داسې
لکه دا همه غمونه
چې په یو دعا ختمیږي
او دا ستا نصیحتونه
مایوسی ته لږ نږدې دي
د دې کار بس دغه حل دی
پرځوې مې که جیگړې
یا زما خبره واوره
یا مې ورک کړه له غبا نه

پسوند

د سبا د د ډاره نن رانه بې ژونده
د فراق له ویرې ټول وصال بې خونده

په همه وجود تابع ستا د گفتارو
خو کافر د دې کافرو په څو چنده

د خندا او د ادا له نرخه مه ځه
کفایت کا زما نوم ستا له پسونده

د غزال سکون په خونه د میړیو
او زما په زړه کې ستا د وصل تنده

زما مینه ستا په هر نظر آشکاره
ستا حیا زما په سترگو کې څرگنده

ډیر مزل وو له پنهانه تر اعلامه
باقي ټوله زندگي له دغه بنده

سلام

ستا سلام راته چا اوڤ
هک حیران شومه په ځان کې
چې په تا مې باور نه وو
که مې ځان نه طمه نه وه
چرته زه مولا د ټکو
ته د خپل نظر په اوج کې
گرچه لږه فاصله ده
خو ستا ځای نه لږې بڼکاري
مانه دا توقع مه کړه
چې به درشم درنږدې شم
ستا پرواز لږ عارضي دی
زما ټکي د صديو
ستا غرور لږه زوال دی
زما نور ټکي زده کيږي
په اخره کې به گورو
چې د چا سره څه کيږي
باوجود د دومره فرقه
باوجود د دې فراقه
ستا سلام لکه د اوبڼکو
زما سترگو کې اشکار دی
اوس به ځان سره لږ کښینم
چې جواب یې چاته ورکړم

وحشت

او حشت چې په غالب باندې غالب وو
هنه درد چې په احساس کې د تقی وو
ما هم ولیده احساس مې کړ غالب شو
یو سرور وو پکې خوند یوه مزه وه
له وحشته چې وحشت مې سوا نه شي
له دیداره گریزان شوم په وحشت کې
د دنیا زیست و روزگار رانه بې خونده
په خپل ځان کې داسې ورک چې پیدا نه شوم
کله دین کله کتاب کله سندرې
مازې وخت وو د خپل عقل غولول وو
یو تشویش لبریز د ډاره د دیداره
یو احساس د رنځ او وهم ستا په وړاندې
دې حالت دغه کیفیت دغه وحشت ته
مې پخپله نوم د مینې ور عطا کړ
عمر تیر شو وحشت ډیر شوزه بې وسه
چې په دې کې ناگهانه رابکاره شوې
په ما هیڅ ونه شو دا څومره عادي وو
دا د عمر تکلیفونه مې عبث شو
اوس خفه شم که خوشاله نه پوهیږم
که دا حال مې ټولو خلکو ته اعلام کړم

ستریا

د یوې نیمې شیبې
په ژوند کې دومره اثر
دا د کلونو منډې
دا د قرنونو منزل
ستری شم بیا روان شوم
خلمه بیا پاخیږم
په سر حجر د حیات
په زړه کې راز د هجر
خپو کې خوانی راکاږم
لاسونه ډک د امید
خو چې دا چرته ځمه
نه د منزل اندازه
نه د منزل کوم نشان
بس بڼه کوه او گرځه
بد قبوه او گرځه
نو خلک څنگه وایي
چې ژوندون دومره کم دی
یا به په خلکو کم وي
یا به اعلام بدل وي

خَان

بیا حیران بیا پریشانه
بیا خپل خَان راتنه رقیب شو
دا به کله فیصله شي
چې تا واخلم که خَان واخلم
که خَان واخلم ته مې خَان يې
که تا واخلم زه به څه شم
ستا خبره هم سهي ده
ما هم څو ټکي وييلي
خو که هرڅه تاو راتاو شم
بیا هم اغلته رارسم
زه په تا باندي مین يم
ته په خَان باندي پاک ورک يې
اوس که زه له ځانه تیر شم
نو پخپله تانه تیر يم
چې له تا تیریدی نه شم
مجبور خَان لږ تحمل کړم
خو مشکل مو لاینحل شو
نه د دې خوا نه د اخوا
یا به دا رابطه شکیږي
یا مجبور چې ته اعلا م شي

قوس قزح

مانه مهر پاتې نه دی زه ترې پاتې
په زرگي کې مې کورونه ملایین دي

دا الوان دا بهارونه د شباب وو
اوس اقواس د مطر هم راته تور سپین دي

تالا دلته زما عشق ته میزان ایښی
دا دا شوون د دې دنیا نه دي د دین دي

د فراق د ابتسامه دومره پایم
د وصال الم بس کربنې د جبین دي

راشه ته زما په لاره په سبیل شه
د نفرت له نور د دواړو زړونه خوړین دي

چې په سترگو کې دې ورک شو عشق یې ولید
چې پیدا شو لیوني دي مجانین دي

یو محیط د دار احساس نامشخصه
بیا حاکم زما د مینې قاتلین دي

خه زرین د زړه اسرار خه امیدونه
که اعلا م نه شي په ما باندې سنگین دي

دود

د وفا په خیال رویا ستا د جفا تختوم
د خریفه هر ورق په خپله سا تختوم

د احبابو او اصحابو نه ته مخکې راځې
ځکه ځان له دې تمامو نه په شا تختوم

زما دود زما دستور زما رواج داسې دی
چې د خپلې جامعې یې بې رضا تختوم

ما پخپله د خپل اب و جد په پل پل ایښی
ته مې آب تختوه زه به دې حیا تختوم

نه پښتون نه بې پښتون نه اجنبي نه افغان
دود دستور کله د چا کله د چا تختوم

چې مې نه غواړې ناکام دی خو عجیب غوندې دی
ستا راحت ته د اعلام د زړه درزا تختوم

حسبي الله

دا د شمس بنفش او حار

د قمر لیل و نههار

دا انههار د طبیعت

او د دوي بـــــې لارې لار

معطر امواج د ریحو

دا جبال او دا چینار

سگینې د دې احجارو

زور قوت خفا د نار

د ظلمانه شدت او

صباح لون یې خودمختار

دا د نفس ترتیب او وزن

د زره سُـرـلـی کي درزار

د فصلونو و مخکې وروسته

څه ترتیب څه انتظار

تفاوت د ذهن و فکر

لکه زه او زما یار

د احساس قدر و قدرت او
تجاهل د دې دیار

دا ټول خپله مستحیل دي
دومره نظم او نظام

چې اعلام جز د نظام شو
نو سجده مې افتخار

مزرعة الاخرة

زما عقل خه یوسر دی
کله سیر کړي د سماو
کاینات ذره ذره کړي
د دنیا و ما فیهان نه
ذره هم تمنان نه کړي
په خپل ذات کې داسې غرق شي
چې پخپله نه پوهیږي
چې زه خه زما وجود خه
بیا راپاڅیږي بیدار شي
په بڼي اړخ وي یا په چپ اړخ
د فناو شمیر شروع کړي
کله نام کله مقام وي
کله زور کله دستور وي
کله هیله د لاندوورو
د سریع غنی او امن
دا بل اړخ یې بیا بدل وي
خه گیلې گوزارې ځان نه
خه د خپلو د پردیو
د چالو شان ښه جبل شي
د چا ډیر ښه ناپدید شي

خپل وجود ته بی ارزشه
او غبا په تعقل کې
دا خوسمه ریشخندی ده
زه به څه وایم چې څه یم
که دې ځان چرته پیدا کړ
چم گاونډی ته یې اعلام کړه

امن

خوف او وههم مې ملگري
کله یو سره گرزیرم
کله بل سره روان یم
یو مې مل د کار د لارې
بل ملگری د خوبونو
زه یې خُان ته مجسم کړم
یا ترسیم یا داستانونه
یا د خوف وهم سیوا شي
یا د وهم خوف غالب شي
بسه سهي پکې مصروف یم
خُان شهید کړم په ژوندونه
یا معذور شم له اعضاو
له یوه بِناره تر بله
سفر نه وي یو تعلیق وي
او چې هر کله تمام شي
د سبا تشویش اعلام کړم

ښکاره رازونه

لږ ښپیماننه يم لږ گيچ يم
د حیات په طور طریق مې
د خپل عمر خلاصه مې
د خپل ژوند ټوله قصه مې
يو کتاب ټکي په ټکي
په هممه و لسانونو
مرتب او عمومي کړ
ټول عالم مې راخبر کړ
هر سړي ته مې بيان کړ
اوس نه راز شته نه سرونه
نه مې خپل شخصیت شخصي دی
هر پیغور دا ستا په ژبه
او طعنې د نورو خلکو
تر اکثر حده رښتیا دي
تر اکثر حده رښتیا دي
ما پخپله بیان کړي
خو یاوېل چې لږ تیره دي
د زرگي نه بوټ راوړي
نو ښپیماننه يم او گيچ يم
چې اعلام د رښتیا ښه وو
که حیات په صمت او کذب

امید

چې به زه ولې ژوندی يم
چې زما به څه مقصد وي

همه درد په خوښه گالم
د ناخوالو او رنځونو

د دنيا په داد ستد کې
کله فوز کله کوتاهه

خو مقصد مې دی همدلته
بعد له مـرگه خو خودکار يم

پیدا کړې مې لاندې
چې زما به څه مقصد وي

نه طالب د تخت و امر
نه مجذوب د عرف شهرت يم

يو ژوندون دی او تیریري
د مقصد مرام په طمه

که پیدا مې کړو ناجح يم
په فریاد به یې اعلام کړم

خپل

روابط او نسبتونه
څه زما سره راغلي
څه مې خپله انتخاب کړه
او څه زه انتخاب کړی
اوس مې دغه وظیفه ده
تل میزان په لاس ولاړ يم
نسبتونه پرې تلمه
په چا زه دروند څوک په ما دروند
په چا زه سپک څوک په ما سپک
يو حساب کتاب روان دی
کله جنگ کله خندا شي
څه گيلې گوزارې وشي
څه خفه شي څه خفه شم
که خفه شي که خفه شم
زه په دواړو خفه کيږم
چې میزان به مې سم نه وي
او که زه به لاعلام يم

مکرر

خه راحه چې بيا د سره در ميين شم
يا د سره ستا د چشم و لب دوران شي

پرې چې بيا دې هر نظر نظر اثر شي
چې بيا ورک شمه نابود رانه خپل ځان شي

چې دې بيا په خندا خاند م بې دليله
او يوه اوبنکه دې تندر د اسمان شي

خو دا دود د فطرت نه دی، چې بد نه شي
زه به ځوان شمه خو زړه به مې څنگ ځوان شي

ته به هم بيا ناز ادا د ځوانې وکړې
خو ياليت چې دې ادا زما ارمان شي

دا د عمر تقاضا ده زړه دې چې کـږه
سپين ږيرتوب کې ارمانونه هم ارمان شي

دومره بس دی چې مو زړونه اوس هم يو دي
دواړه يو دي که ظاهر شي که پنهان شي

د درد قد

د درد هم قد و قامت لکه زما وي
په فریاد کې هم عجبه شان چوپتیا وي

د فراق سرور بیشتر وي له وصاله
تنهایی او خاموشی کې هم غوغا وي

د ذکا معیار بلند د مجانینو
خو ذکا کې بیا پنهانه لیونتیا وي

په تیاره کې د قزح د قوس رنگونه
په گلشن کې کله شب هسې ظلمما وي

دا د هر چا په نظر کې داسې نه ده
چې یې گوري یا فنا وي یا شیدا وي

زه یې وینم او گمان چې ته یې وینې
که زما وي نو زما به هم گونا وي

هله پوه شوم چې دې ټولو باندې پوه شوم
چې دا نه وي نه اعلام نه یې دنیا وي

تلوار

بیا مې وینه په تلوار ده
بیا رگونو زړونه غټ کړل
منډې تررې شوې غوغا شوه
چې دا ولې داسې ځغلي
چې کوشش دا د حیات دی
که یې زړه راته نور تنگ دی
په سره سینه یې زغمم
خو په درد باندي توده شي
بیا تقریر نصیحتونه
د طبیب تکرار خبرې
او زه ټیټ سر ورته غوړیم
خو تر څو به مې راټینگ کړي
څه فولاد خو نه دي زړه دی
یوه ورځ به د دې منډو
جواب تل د پاره ورکړي
منډې تررې به راحت شي
او اعلام به په قرار شي

اضطراب

په سبا بیا عادت یم
آموخته له حب نفرت یم
درد راحت راته آشنا دي
عادي شوي خوب خندا دي
عمر ټول همدغه شان وي
بښه خراب مدا روان وي
خو دا ځيني حالتونه
بې معنا غوندي دردونه
چې نه درد وي نه آرام وي
نه ژوند ځلي نه تمام وي
نه غوښتنه د حیات وي
نه خواهش د مرگ وفات وي
نه زړا ته زړگۍ ډک وي
او خندا کې مې هم شک وي
نه په ډله کې خوشاله
تنه یی کې هم بې حاله
د شوگیر نه په فرار وي
او په خوب کې بې قرار وي
خور و نوش مې له عاده
خیر خبر د مجبوریته

داسې ژوند داسې زمان وي
اوسې ورتنه حيران وي
چې به خلكو ته دا عام وي
كه خواص به د اعلام وي

مثال

د صعود یوه زینه ده
پکې لا تعداده پاتکي
څه مشکل څه مستحیل دي
زه ورخیژم او ورخیژم
کله مات پاتکي ته رسم
په یو چل یې را سمبال کړم
کله بیا سر په تالاقه
را خطا شم مخ په کوزه
زان راتینگ کړم په زورونو
گډ او وډ سترې ستومانه
بیا آغاز کړم مخ په بره
یو سفر نا منظمه
کله منډه د غزال وي
کله گوډ او شل منزل وي
خو روان یمه روان یم
د صعود په آه و چاه کې
دا صعود پکې لا څه دي
نیکمرغي به څه ته وايي
دا په دې زړه چاودون ارزي
که زه هسې ور روان یم
خو که نه ځم نو څه وکړم
یو همدغه لار مې زده ده
یو همدا مې مدام کړي

که په بله لاره پوه شم
گوندي ژوند به مې راحت شي
او که ما غوندي نور هم وي
نو اعلام به يې مثال شي

عشق

ستا جمال هسي حائر هسي خطا کرم
د حسينو په تضاد يي مبتلا کرم

د هني چشم و نظر هسي اثر وو
له نظره يي د لري نابينا کرم

عشق هغه وو چې خالي وو له طلبه
په طلب مې عشق خالي د محتوا کرم

چې په خيال کې مې تصوير مجسم کړی
که ته نه يې نو غلط کوم گونا کرم

دا وسعت زما د فکر که مزاج دی
په تعريف او ستايش دې لا زيبا کرم

زه به وگورم چې څرنگه دې هير کرم
چې دې ياد کړمه نو هير به دې هم بيا کرم

ستا خدا کې زما ټوله خدا ورکه
په يوه اوبنکه دې ورک زه راپيدا کرم

نیم رنستیا/۶۵

د خوبونو قرارداد ستا له عیونو
زه پنهان خو شوگیرو رسوا رسوا کړم

عشق مې زیات شي چې مې عشق کله په تا شي
د اعلام به څه وي نور چې یې سیوا کړم

چل

چې په تا کې به څه چل وي
ته به ولې دل نشین یې
زه په څه درته مایل یم
ځان مې پاک درباندي ورک کړ
ستا د یو نظر د پاره
حیات پاتې روزگار پاتې
ستا فراق لکه د توري
زرگی نیم کاندې په نیمه
ستا په یو شېبه خبرو
کې سازونه د دنیا وي
ستا په نیمه خوله خدا کې
حدیقي او بوستانونه
ستا د وصل په لمحې کې
هزارها کاونه ورک شي
چې په تا کې به څه چل وي
چې دې لیکم چې دې لولم
چې رویا په تا اباد دي
او په وینښه تخیل کې
راته نیکته پورته کیږي
دا به کله پوري دا وي

نیم رشتیا/۶۷

دا دی لارمه بوڊا شوم
خو اوس هم چې ته راید شي
د اعلام خواني آغاز شي

لیونتوب

هسې ځان سره لگیا
په خبرو په کیسو
د الفت د خیال خوښی
د هجرانه ترس و ډار
په خپل ذهن کې تصویر
کله ښه کله خراب
کله ځان سره خندا
کله ځان له ځانه ترس
خلک کل زما تابع
زما خوښه زما غږ
چرته زه شم مقصر
چرته خلک بې وفا
خپل تقصیر په خپل گمان
پاکوم او سموم
خو د نورو د جفا
په خپل ذهن فیصله
ټول غلط وي زه صحیح
کله نه یم ملامت
خو پوهیږمه په ځان
چې ژوند اصل داسې نه
بلکه داسې لکه خلک
گیني یا به تل نفرت
یا لږ نور هم لیونتوب

سپین کاغذ

خالیگاہ د خپل احساس ډکوی نه شم
په الفاظو ډکوم سپین کاغذونه

د خپل ژوند د کلماتو سره لوبې
کله نظم کله نثر او خیالونه

په اعدادو زما عمر حساب نه دی
په شباب صغر کې ورک رانه کلونه

چې دې شه راته خودلي نیم غلط وو
دین مې مینه دین مې ژوند دین مې گلونه

ته چې وایې چې خوشال یم نو خوشال یم
چې په ما دي درته کم بیکاري دردونه

د فراق هره لمحہ مې یاد کې پاتې
وصال ورک لکه چې ورک مې دي یادونه

په تمامه مې اعلام درته خیل ځان کړ
دغه زه او دغه ته دا حاسبونه

کله کیري

کله دغه شانتي چل راباندې کیري
چې مې بدې شي هم ته هم ستا یادونه
بې معنا شي د ژوند بڼه او بد اړخونه
يو نفرت د خپل وجود د خپل پهلونه

کله دغه شانتي چل راباندې کیري
ارمانونه خواهشونه مې تمام شي
دود دستور رسم و رواج راته ناکام شي
د سوچونو او فکرونو ازدحام شي

کله دغه شانتي چل راباندې کیري
زړه مې تنگ شي ساه مې تنگه بې دلیله
يو وحشت مې شي ترڅنگه بې دلیله
عين بيزار له هره رنگه بې دلیله

کله دغه شانتي چل راباندې کیري
مینه ورکه شي عشق ورک احساس فنا شي
يو عادي غوندي بشر راته اشنا شي
نور خوبونه او خیالونه بې معنا شي

کله دغه شانتي چل راباندې کيږي
په دوا او په دعا مې گوزاره وي
بس خوبونه د دردو يوه چاره وي
او اعلام د دغه حال په نظاره وي
کله دغه شانتي چل راباندې کيږي

پښتو

په یو څو اصطلاحاتو په لفظونو
نه غربي یم نه تابع د خلیجونو

استعمار مې سیاسي، ادبي نه دی
خپل لسان او خپل ادب مې د کلونو

که یو څو کلیمې ستا پکې ژوندی دي
نو شاکر اوسه زمونږه د قامونو

منطقه ده جامعه ده زیت روزگار دی
دا به څه شي په نفاق د لسانونو

زما هره خوا لهجه د تاثیر لاندې
اوس هم بڼه یمه چې شته یم له کلونو

که په خوښه او اثر د مجاورو
هم به زه وی هم مې ژبه په نومونو

دا چې څه راسره شته همدا مې بس ده
د اعلام یې څه پروا په پیغورونو

بې یاري

زړه مې تنگ دی خلق مې تنگ دی او ته ستره
نه ځایپرې پکې ستا د زړه خبره

زه د ځانه په تکلیف یمه په تنگ یم
لا د پاسه پرې ستا مینه مهاجره

غم د یار غم د روزگار غم د څو ټکو
اوږده لاره او زه سترې لسه سفره

ته پوهیږې چې زړه مات کړې بیا یې روغ کړې
زه په تیخته موفق ستا له هنره

دا خندا او دا مسکا او دا خبرې
یو نقاب زما په مخ دی د بهره

یو ته نه یې چې دې زه په دا روزگار کړم
د یارانو سعي زیار په څو نفره

گریزان د شهر و کلي د فساده
گریزان یم په همدوي کې له دې شره

که زما په خوښه کېږي نو اعلام کړه
بې یاري او بې دوستي له هره دره

قرار

په دوا که په دعا شي
که په دم درود د چا شي
که دا زړه مې لږ قرار شي
د دنيا نه او دا ستانه
دنيا غم دی په دنيا کې
په دردونو کې دردونه
ته مرهم يې خو درد بڼه دی
آموخته له خپله ژونده
په فراق دومره عادت شوم
چې وصال راته مشکل شو
زړه مې تور ستا د خبرو
د جنگونو او لانجونو
خو چې نه يې هم خفه يم
ستا په جنگ پسې خورېږم
درد څه هسې رابلد کړم
چې راحت کې ناراحت يم
او خواري او کوششونه
که دا زړه مې لږ قرار شي

کال

کال کلوننه دي تیریري
او زه ورک لسه خپل ادراکه
کله وایمه چې ښه شو
یو کال عمر مې راکم شو
د دنیا د داد ستوده
د اشنا د تنفیره
لکه ما ته چې معلوم وي
چې تر کومې به ژوندی يم

خو دا بل طرف یې هم شته
د امید د ازروگانو
چې که بل کال لږ راحت شي
چې که بل کال بریالي شو
چې که دې کال کې د مینې
او الفت گلونه ډیر شي

زما درک زما ادراکه
ستا دا دواړه درکه سم دي
دنیایا ډار دی او امید دی
کله دا شي کله دا شي
په دې زیست د تور او سپین کې
څه اعلام ملامت نه دی

مطر

دا قطري د مطر و برف چې
په نازونو اداگانو
بڼه په شمار باندې شميرلې
راورې—ري راورې—ري
په چا بڼه دی په چا بد دی
څوک مفلس کړي څوک زرخيزه
څه خفه وي څه خوشاله
څوک دعا د وريدو کړي
څوک د شين اسمان د ستورو
هر غوښتل تر خپل هدفه
او دعا د خپلې گټې
عجيبه غونډې انصاف دی
د رب کار او حکمتونه
اختلاف د احتیاجاتو
او عطا د مختلفو
داسې پاک داسې روښانه
لکه څاڅکي د دې مطر

باغکه

زه د کيف او د سرور عالم کې ورکه
ته غمونه د دنيا راته قطار کېږي
مات ته او ستا دنيا لکه باغکه
معمولي ده که وجود دې رانه جار کېږي

نه په ځان نه په جهان يې نه په ما يې
او کيسې مطالبې دې په سوونو
يو مجهول يې که يو سر يو معما يې
خو دعوي دې د پرانستو کتابونو

زه د خپلې دنيا بې نيازه ملکه
مستحيله ده چې دې دنيا ته لار کېږي
مات ته او ستا دنيا لکه باغکه
معمولي ده که وجود دې رانه جار کېږي

ستاد فکر انتها زما آغاز دی
که عاقل يې ځان لږ ټيټ مقايسه کړه
ستا غضب قهر غصه لازما ناز دی
لږ رمزونه اشارې دې آهسته کړه

زما ټټه ټټه ځټټه مبارکه
ته به فکر حسابي کړې چې گفتار کړې
مات ته او ستا دنیا لکه باغکه
معمولي ده که وجود دې رانه جار کړې

دا زما زیبایی حسن سرمایه ده
تانه ټټه عالمان ډیر دي خوا او شا کې
زما یو نظر لیدل لویه کیسه ده
ستا خبرې نصایح پاس په هوا کې

ته جامد زما وفا متحرکه
هسې نه چې اعلام هسې گرفتار دی
مات ته او ستا دنیا لکه باغکه
معمولي ده که وجود دې رانه جار کړې

غم بنادي

زه خوشحاله که خفه یم
خوشحالي خفگان نو څه وي
که په ما وي که په بل چا
زه یې ولې حس کومه
خو په درد غم دې خو گيرم
په خندا باندي دې خاندم
دا احساس ما کې د څه دی
د دنیا قانون روښانه
خپل پردي پکې معلومه
نو زه ولې داسې نه یم
ورک په خپلو په پردو کې
او چې گورم نه پوهیږم
چې خفه یم که خوشحاله
خو پرهیږمه همدومره
چې دا غم او دا فرحت مې
داسې گيرچاپیره گرځي
د هر چا پکې نوبت دی
د هر چا پکې حصه ده
او په هر چا موقت دی
نه دوستي نه یارانہ کړي
نه کینه او دشمني کړي
نو چې درد خوښي بې دینه
بې مذهبه بې لسانه

نـو دا زه او تـه لا خوک یو
چې یو بل سره حس نه کړو
نـو زه حُکـه نه پوهیـم
چې خـوشحـاله که خفه یم

آخر

که په قدر د اشنا مې سر پايين شي
يانصیب که مې نصیب دغه آيين شي

هر گفتار دې آيينه زما کردار ته
په نظر دې دا ساده ژوندون رنگين شي

که فدا دې شم له وجه و عين و خشم
گوندي شته جمال دې لا پسي حسين شي

د وفا جمال حيا تقوى مثال يې
چې دا عشق به د دنيا که به د دين شي

دا اثر په ما طاري که په ټول دهر
يو نظر دې د اقوالو جانشين شي

چې يې پرېرې دنيا پرېرې له جنونه
چې ور وگورې غريب بالانشين شي

د فراق ذکر مشکل دی له فراقه
په وصال دې زنگ وهلی زړه زرین شي

د اعلام يو څه ساعت يې ستا د خياله
يا خونه شي او که شي نو آخرين شي

فکر

گوره طول د دې سجدو نه
د رکوع او قیامو نه
په تکرار نوم اخستو نه
نوش و خور نه بندیږو نه

بې له فهمه د ویلیو
بې له درکه نقلولو
بې له سرپا قبلولو
او د حُان د غولولو

د دې ټولونو په گډه
د چانه مړه کول به دي

حلف

و رب الكعبه كه باور دې نه شي
چې مې په خُـان شي ا په تا لوروم

دا مشاكل د حيات گرځي چرخي
چې جوړوم يې د هر چا جوړوم

دا استدعا دا عبادات بندگي
لكه چې زه پرې تعالیٰ غولوم

زما سكوت د غبا نه دی گوره
خپل احترام ستا په غبا بدلوم

موسفیدی ته كه پيـري وايـي نو
زه خپل خو تـاره خامخا بدلوم

كله نا كله ترنم طاري شي
سمې خبرې په غنا اړوم

يو عجب كيف او خاموشي وي پكې
د اعلام شپه چې تر سبا تيروم

په خندا او محبت ظلم په عامو
مظلوم نه په خان، آگاه نه په مرامو

وصال هم په رواتب رسوم اجرت شو
یوه نوې جامعه د عاشق نامو

زیر نام دین مذهب تجارتونه
اشتری پکې د شیخو د امامو

گروي د نشستونو مجالسو
مغسله د نارواو د حرامو

د قدرت تشنه لبان عسا په لاسو
درز او غپ په قبیلو او په اقوامو

دا مې جهل که خلوص دی او که دواړه
دا سکوت په دې سبابو په دشنامو

که سمیږي نو په عقل په منطق ده
نه په زوتو صلاحتونو او صیامو

چې اعلام پکې خطا شو نو قوي دي
برنامې د خوارجو د غلامو

نشانه

ستـا خبری	—————	زما عقل
لـری لـری	—————	لکه مونره
چـی زه بنه کرم	—————	ته خه وایی
زه دې خه کرم	—————	ماته خپل کړې
زه عذرونه	—————	ته گیلې کړې
دواړه زرونه	—————	خوپه حقه
مینـه وایی	—————	ته بل خه ته
تمـنا یی	—————	د اظهار په
مینـه گورم	—————	زه بیابل شان
میین پلورم	—————	بس احساس په
ستـا وینا حق	—————	یا خوته حق
راه و چا حق	—————	ستاد مینی
عقل لاره	—————	یا زما د
ماد پاره	—————	برابره
به دا حل شی	—————	خو چې خنگه
مو خنگ مل شی	—————	نظرونه
داسې بنه یو	—————	خه راءه نو
په کړه وړه یو	—————	سره روگدی
جنگالونه	—————	دا جنگونه
نشانه ده	—————	مو د مینی

لاینجل

زما ذهن د خیالونو یوه دښته
چې په هر طرف یې شین سما ښکارېږي

که د خپلې محدودې یوه کوټه ده
چې زما هم کله زړه پکې تنگیږي

انتها د اوج په بره په صعود کې
چې لحظه کې اسمانونو ته رسیږي

که شروع د څو فکرونو کې نښتی
چې یې خپله د خپل نفسه پیدا کیږي

د حیات مومات رازونه دلیلونه
پکې ګرځي پکې اوسي او غږیږي

که گيله د یار د یو کاره نظره
چې دنیا او ما فیها سره سمیږي

تصور د قدرتونو طاقتونو
چې پرې وس د مخلوقاتو نه رسیږي

او که ضعف لکه دا زه او زما زړه چې
د غمونو د دردونو نه ډاریږي

څه عجبه معما ده لاینحله
چې په ذهن مې خپل ذهن نه رسیږي

دا عادي ده که یوازې په اعلام ده
چې په دې جنون خونبیري او مستیږي

برکت

نه سرعت د ساعت ډیر دی
نه شپې ورځې لنډې شوي
نه جذبه د عشق مړه شوې
نه دردونه کم او زیات دي
نه رانه ستوری تیاره دي
نه بنفش رنگونه پریښي
دا دنیا هغه دنیا ده
دا دیار هغه دیار دی
نو دا منډې ترې څه دي
دا ژوند ولې داسې تښتي
دا یاران ولې خفه دي
دا دنیا ولې بې خونده
دا گونا د دنیا نه ده
زه لږ ډیر ورباندې پوه شوم
چې په دې څومره پوهیږم
دا به هوم سره تیزه ځغلي
زما وخت به داسې وځوري
چې خبریږم نو تمام وي
دا د عمر برکت دی
بس همدغومره راپاتې
د عمر و نو لوی خالق دي
زما هم برکتی کړي

جمال

مثلِ وردِ یې مثلِ قلبِ یې مثلِ جان
د جمال حدود تمام ستا په اعیان

خوي خصلت عرف و عادت دې یې بديله
قد قامت کلام و خلق دې د پریان

طلاوت دې لکه شمس آشکار له دوره
د قرب طمه کې فنا فلان فلان

حلاوت دې له کلامه پاک څرگند دی
مشتهيي ورته د هر بشر آذان

لامقصوده دې شباب تلف تلف کړم
ما یشا حسن تخلیق د رب سبحان

ظرفیت دې له جمیلو بالاتره
نه غرور نه تکبر شایان شان

ده همه و نظر تاته او ستا ماته
ناز پرور و ناز بردار د بې کسان

ته نادر یې چشم دیدو د اعلام کې
دا باقوي خالایق همه کما کان

ورک

د ژوندون تپ و تلاش کې
يو احساس وو لږ مبهمه
ما پرې نوم د مینې کینود
او په منډه ورپسې شوم
قسما قسم خالایق مې
د رڼو سترگو نه تیر شو
څوک مې خپله مسترد کړل
چا زه رد کړم چې بدرنگ یې
په همدغه داد ستد کې
مې ته ولیدې شیدا شوم
دا باقی دنیا مې پرینووه
او یو ته مې خپل منزل کړې
د وصال په آرزو کې
عمر تیر شو ځوانی تیره
په دردونو تکلیفونو
مې ځان ورساوه تا ته
ته زما شوې او زه ستا شوم
لږ راحت شوم لږ دمه شوم
خو اخره کې مې پام شو
چې هغه تلاش اوس هم شته
لا مې حس ورک شوی نه دی
لا منزل ته منزل ډیر دی
که ته نه وي نو بیا څه وو

دا زما منزل به کوم وي
بیا مبهم شوم لادرکه
بیا مې فکر گډ او وډ شو
خو اوس هغه شیمه نشته
نو منزل مې اکتفا شوه
او منزل نه منصرف شوم
د دې ژوند دې خالیگاه ته
څوک احساس وایي څوک حرص
خو اعلام چې ورته گوري
نو همدغه لیونتوب دی

اهمیت

افترض دنیا یو جسم قلب یې دین وی
زه قطره د دم روان په شیریانونو

نه په ما باندې اباده نه برابده
مکرر مبهم مې کار په کال کلونو

یو سفر دی قلب ته خم بیرته راوخم
بیا ورځمه بیا راځم په کرتونو

هسې ځان راته عقیم بې کاره بشکاري
مانده شوی خسته شوی له کارونو

بې اهمیته بې ارزشه او بې سعره
گرفتار یم د حیات په دورانونو

کله تیز کله بطی شم بې اختیاره
کاش چې زه هم لږ مختار وی د مزلونو

جسم زور شو قلب ضعیف شو چې خبر شوم
چې زه هم گوره مهم یم تر حدونو

که زه وچ شوم په شیریان کې که په زړه کې
هر یو څاڅکی به محتاج کړم په سوالونو

چې تر کومې یا روان یا لرې نه شم
مستحیل به شي حیات د بشرونو

که قطره یم خو مهم یمه حیات ته
هم سبب د موت حیات هم د دردونو

رابطه د جسم و قلب په ما ولاړه
نو اعلام مضمون د دغه مضمونونو

نیم رشتیا/۹۵

NEEM REKHTYA

Pashto Poetry

نیم رښتیا

شعري مجموعه

اکمل اعلام

۱۴۰۰

ISBN 978-9936-1-0628-4

Akmal Elam

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**